

**MĚSTSKÁ
DIVOČINA**
#09/2021
EN

[archiv](#)
[rubriky](#)
[o nás](#)
[prodej](#)
[akce](#)
[přihlásit](#)
[hledat](#)

NAŠÍM POHONEM NENÍ JEN SIRUP SLASTI

Rozhovor s psychoterapeutem Jiřím
Růžičkou

#04/2009

rozhovor

[sdílet](#)

autor

[Lukáš Rychetský](#)

autor

[Jiří Zizler](#)

O možnostech psychoterapie, ale i jejích nebezpečích, o rozchodu s psychoanalýzou a patologickém působení médií jsme hovořili s rektorem Pražské vysoké školy psychosociálních studií.

Působíte desítky let jako psychoterapeut, jakým způsobem se péče o duši proměnila v poslední době?

Zásadní změna v oblasti psychoterapie v českých zemích spočívá v tom, že se tu objevily psychoterapeutické směry, které tu dříve nebyly, a s tím přišla konečně i možnost jejich výuky na úrovni evropského standardu. To předpokládá nejen požadované teoretické vzdělávání, ale i prostor pro komplexní vzdělávání spolu s odbornými konzultacemi, systémem akreditací vzdělávacích institutů, supervizí jednotlivců, týmů i pracovišť.

Skutečností také je, že psychoterapie se stala uznávaným oborem a získala sebevědomí, zatímco ještě nedávno byla považována za jakýsi přívěsek psychologie nebo za psychiatrickou metodu používající psychologické prostředky léčby. V povědomí odborné veřejnosti se stalo samozřejmostí, že významná část teorie osobnosti a duševního vývoje člověka vzešla z psychoterapie, stejně jako řada sociálně psychologických poznatků, které jsou nyní uplatňovány

v antropologických disciplínách. Psychopatologie, která je pojmána jenom jako psychiatrická, nám v porozumění nemoci moc nepomůže. Musí totiž zahrnovat nejen psychologické znalosti, ale i psychotherapeutické poznatky o vývoji člověka od dětství do smrti či vědomosti o vzniku a vývoji nemoci v rámci osobnosti jedince, podložené klinickou i výzkumnou zkušeností. Psychotherapie je už zkrátka soběstačným oborem, i když ji zatím není možné studovat samostatně na univerzitě. Vlastní studium je zatím možné jen v Norsku a u nás existuje navazující magisterské studium v Brně.

Bude podle vás současný rozkvět psychotherapie v Česku pokračovat? Jde o trvalou tendenci?

Je to přirozený rozvoj pohybu společnosti, která nyní potřebuje některé specifické druhy péče a zájmu o sebe více než v minulosti. Už také bylo na čase. Péče o duši, péče o celého člověka bude získávat na důležitosti. Nepůjde však pouze o tělo, ale i o vztahy, hodnoty, o nové formy sebepoznání a seberozvoje. Když jsem začal studovat psychologii, zjistil jsem s údivem, že se neučíme nic o sobě samých. Mnoho teoretických znalostí, ale nikde žádný dosah k mému vlastnímu já, což je zvláště u psychologů paradoxní. Psychotherapeutická fakulta, na níž působím, je tedy v současné době možná jedinou školou na světě, kde má student ne možnost, ale přímo povinnost se setkávat v kontextu a prostřednictvím studijního společenství se sebou samým.

Západní kultura se v rámci procesu globalizace prudce proměňuje, mizí sdílené hodnoty. Jak se to projevuje v psychotherapii?

Současná podoba psychotherapie je velmi různorodá a členitá, ale různým kulturám dává prostor k setkání a vzájemnému poznání. Zdálo by se, že psychotherapie je na kultury zvyklá, ale ještě není dostatečně rozpracovaná vědomá reflexe jednotlivých kultur do té míry, která odpovídá přirozenému životu, bezprostředně žitému světu. Nejde o cizí kultury, především se jedná o naše lokální, bezprostřední „mikrokultury“, které jsou pro nás důležitější než kultury cizí, protože v nich žijeme. A že bychom jim moc rozuměli, se říci nedá. Zoufalé nepochopení „jiným“ lidem okolo nás, kteří nejsou jako my, je toho důkazem. Byl jsem účastníkem několika „cross culture“ setkání stovek nejrůznějších lidí různých národů, zemí i etnik, pořádaných psychotherapeuty. Fascinující zkušenost. Přesně to psychotherapie umožňuje díky své svobodě a bezpečí projevu, respektování psaných, ale především těch přirozených, antropologicky původních práv. Například práva plodu na život, dětí na rodiče atd. Zároveň se však vždy při takových setkáních ukázalo, že právě bez povinností a zodpovědnosti jsou vstupenkami do anarchie. Tak například tohle umožňuje mezikulturální komunikace. Jakmile do takového společenství přijdete s jakoukoliv doktrínou či ideologií, tak nemůžete uspět, když své názory veřejně neobhájíte. Psychotherapie se neptá po doktríně, ale ptá se po tom, co činí člověka svobodnou bytostí a co jí

tyto svobody, vnitřní i vnější bere. A také to, jak se svobodami nakládat, jak je udržovat, pěstovat, žít.

Jak by měla vypadat ideální spolupráce mezi psychiatrií, psychologii a psychoterapií?

Psychologie ani psychiatrie samy o sobě příliš psychoterapii pomoci nemohou. Musím říci, že já sám jsem se musel odnaučit a předefinovat řadu věcí, které jsem znal z psychologie, abych mohl psychoterapii vůbec dělat. Mnoho „poznatků“ z psychologie je k ničemu prostě proto, že ona sama je velice akademická, nesmírně odtažitá a neumí pracovat s jednotlivcem. Současná psychologie je věda o obecném, kdežto psychoterapie je věda a jedinečném. Psychoterapie je často zanášena nejrůznějšími psychologismy, jež ji činí málo citlivou a jsou pro její vlastní metodologii málo užitečné. To samozřejmě neplatí o celé psychologii, spíše o psychologii, která je jednostranně pozitivistická.

Psychiatrie zase definuje duševní potíže jednostranně biologicky a symptomatologicky či syndromatologicky, což je velmi abstraktní a nevypovídá to nic o tom, jak nemocný svůj život fakticky žije. Psychoterapie už je dnes opravdu obor sám o sobě, se svými teoriemi, výzkumem a vším, co k tomu patří.

Nezdá se ale, že by psychoterapie mohla mluvit o nějakém jednotném paradigmatu...

Jednotlivé psychoterapeutické školy jdou v mnohém proti sobě, protože vycházejí z psychologie a jejich směrů. Obecně panuje praxe, kdy psychoterapie používá a využívá množství nejrůznějších metod a „technik“, které „fungují“, jsou účinné. To je velká přednost pragmatismu. Ten však, aby se stal věděním, vyžaduje další zkoumání, odpovídající zdůvodnění. Dosavadní pokusy postupují metodami myšlení aristotelovskými a filosofickými východisky založenými Descartesem. Výsledkem jsou pokusy vytvořit jakousi metateorii, která by zahrнула všechny psychoterapie do jediného metarámce. A to se ukazuje jako nešťastná cesta. Potřebujeme se naopak dostat před teorie, do oblasti bezprostřední zkušenosti, protože tam leží odpovědi jako na dlani. Naše fakulta při jedné příležitosti uspořádala debatu, v jejímž rámci se pohádali zástupci nejrůznějších psychoterapeutických škol (rogeriáni, rodinní terapeuti, psychoanalytici, kognitivně behaviorální, systemici ad.). Jedna kolegyně uprostřed vášnivé debaty vystoupila a řekla něco na způsob: „Tohle nikam nevede, leda že si tu vjedeme do vlasů. Ale položme si otázku, jak se mezi sebou vlastně domlouváme třeba při předávání pacientů a co nám dorozumění umožňuje? Domluvíme se tak, že hovoříme především v jazyce, který, ačkoliv je protká odbornými pojmy, je veden v běžné řeči, přirozeném jazyku.“ Tím vlastně poukázala na Patočkův přirozený svět. Nereduktivní způsob, který popisuje věci a nevykládá je jinak než z nich samých, je dle mého

jedinou cestou k nějaké integraci. Ale abych řekl pravdu, ta roztržitost se mi jeví jako nutná. Bez platformy přirozeného světa, fenomenologické metody se budeme stále točit ve stejných piruetách. Všechny ty různé světy různých teorií jsou zcela virtuální. Představte si člověka definovaného pouze psychoanalýzou nebo jen kognitivně behaviorálním přístupem a zjistíte, že z toho vzejdou jen nesmírně ochuzené a do krajnosti zjednodušené karikatury lidí. Jednotlivé teorie je možné přijímat jako alegorie nebo košaté metafory, ale není je možné brát, tak jako to třeba dělají fyzici. Proč bychom vůbec měli mít jednotné paradigma odvozené z dílčího pohledu? K čemu? Vždyť je to věcně nerozumné, logicky chybné a v dopadech nelidské. Vede to k popírání a deformaci nás samých.

Právě psychoanalýza se vykazuje jedním z nejsilnějších paradigmat. V jisté fázi svého vývoje jste se s ní rozešel. Můžete říci, v čem je pro vás právě její učení už neúnosné a proč jste její půdu nakonec opustil?

Šlo o zážitky, které jsem zakoušel na vlastní kůži. Přitom je nutno říci, že jsem měl velké štěstí na výborné lidi, kteří byli psychoanalytici. Byli z mých názorů ale někdy opravdu nešťastní. Aby dostali regulím, museli mi pohrozit i vyloučením, ale nakonec mě nechali mé názory nejen vyjadřovat, ale i hájit, byť s řadou z nich nesouhlasili nebo o nich měli pochybnosti. Přišel jsem třeba na hodinu a moje psychoanalytička mi krátce po zahájení hodiny řekla: „Vy se na mne dnes, pane doktore, zlobíte.“ To mne zaskočilo, ale jak už to do psychoanalýzy patří, hledal jsem ve svých pocitech i projevech, co by na tom bylo pravdy. Když jsem ale nic nenašel, tak jsem řekl: „Já se na vás vůbec nezlobím, proč bych se měl zlobit, já se dokonce na vás těšil a jsem zde s vámi rád.“ Ona argumentovala tím, že jsem se přerekl a místo souhlasu s ní jsem v chybném výkonu vyjádřil nesouhlas, což znamená, vezmeme-li v potaz teorii nevědomí a logiku chybných výkonů, že mnou demonstrováná přízeň je de facto opakem, totiž nějakou zastřenou formou agrese. A že je oprávněna trvat na své domněnce, že k ní chovám hostilní pocity, které jsou ovšem nevědomé. Nezbylo mi nic jiného než říci, že je také možné, že teorie chybných výkonů je chybná. Také jsem jí řekl, že když s ní nesouhlasím, neznamená to zlobu vůči ní. Podle ní to ale už bylo potřetí, co jsem s ní v něčem nesouhlasil, a tak muselo jít nutně o práci nevědomí. Opět jsem odpověděl, že nic o svém nevědomí nevím, ale vím zcela jasně, že jsem se na ni nezlobil ani během nesouhlasu, nicméně mne velmi zneklidňuje a ohrožuje její trvání na tom, abych prostě přijal psychoanalytickou domněnku o nevědomí. To ve mně skutečně vzbuzovalo velký hněv a nesouhlas. Cítil jsem se být ohrožen tím nejnebezpečnějším způsobem, že bych se totiž měl zříci svého pohledu na věc, jistot vlastního cítění a přijmout doktrínu. Ohrožovalo mne to doslova smrtelně. Jevilo se mi to jako ďábelská past. Řekl jsem to nahlas a důrazně. Měl jsem veliké štěstí. Moje výcviková psychoanalytička to vzala. Řekl jsem jí ale také, že tímto krokem opustila analytickou doktrínu. Odpověděla skvěle. „Ano, je to možné, ale nechte mne o tom přemýšlet!“ Takové byly naše debaty.

Psychoanalýza trefně konstatovala, že člověk některé věci přehlíží, že si často nevidí na špičku nosu, něčeho se bojí, a proto to nechce vidět. Ale není to nutně

nevědomí v psychoanalytickém slova smyslu, které nám vždy a za každých okolností vládne. Ke konci už jsem s psychoanalytiky nemohl vyjít, neboť pro mne byla neúnosná Freudova interpretace klíčového psychoanalytického tématu, Oidipova komplexu. Použil Sofoklovu tragédii o Oidipu králi a naprosto ji zdeformoval. Když jsem poprvé Sofokla četl a pak jej slyšel přeloženého do teorie sexuálních pudů, které vládly protagonistům, můj nesouhlas s metodou už přerostl v nesouhlas s celým paradigmatem. Na výkladu oné tragédie jsem pochopil celý její omyl i svévoli ve jménu ideje, nikoli pro ni!

Na druhé straně je třeba konstatovat, že psychoanalýza udělala v mnoha ohledech obrovský a záslužný kus práce, protože se začala zabývat člověkem systematicky, vývojově a v kontextech jeho vztahů. A především ukázala, jak lze léčit duševní poruchy ryze psychologickými prostředky. Její zásluhy jsou veliké, některé má dokonce navzdory jí samotné. Vězí však v pozitivismu a v psychoterapii nepodloženém biologismu. Problém spočívá také v tom, že vytváří metapsychologické a metateoretické konstrukty, které jsou odcizené životu.

Podle psychoanalýzy je člověk tak trochu pingpongovým míčkem ve hře pudových sil, mezi nimiž hraje hlavní roli sex. Jaký je váš náhled na lidskou sexualitu?

Sex je pro mne pluralitou významů. Sexualita podle psychoanalýzy člověka neustále někam žene, pudí, aniž on sám vůbec ví, jaké jsou jeho „skutečné“ motivace. Takže když například dělá toto interview, nějakým kamuflovaným způsobem realizuje sexuální nebo popřípadě agresivní nevědomé pudové záměry. To je jistě nesmysl. Rodově jsme bytosti sexuální, buď jsme mužem nebo ženou. Být rodově obnáší vše, co k rodu a vztahů rodů k sobě navzájem patří. Od narození (a ještě dávno předtím) až do smrti. V psychoanalýze se rodovost smrskla na slast obsahující motivaci. Navíc nevědomou. Na druhé straně ovšem již díky psychoanalýze víme, že orgánová a zejména genitální sexualita hraje mnohem významnější roli, než se původně předpokládalo. Dnes ale již také víme, že tatáž sexualita je výrazem mnoha jiných, zcela nesexuálních motivací. Prostřednictvím sexu lze uskutečnit mnoho věcí, například komunikovat, sblížit se, naplnit své rodičovství, překročit k duchovním tématům nebo se jen bavit. Sexualita ale umožňuje žít smysluplný rodový život. V lásce dvou lidí je sexuální akt nikoli koncem, ale začátkem soužití muže a ženy, krokem k podivuhodnému zázraku založení nového života a pak následné péče o něj. Skutečné spojení dvou lidí je věcí navýsost duchovní, nikoli záležitostí pohlavních orgánů. V dobrém vztahu štěstí sexem nekončí, ale naopak začíná. Člověk přece nejezdí na sirup slasti. To, co se děje okolo sexuálního chování, je jedna velká mystifikace, ideologická blasfemie a lukrativní kšeft.

Tomáš Halík média označil za nové náboženství. Mohou média člověka patologizovat?

Myslím, že mohutně. Na média by mělo být kladeno mnohem více zodpovědnosti. Měly by fungovat politicky i ideově nezávislé mediální rady, volené ze společenských, kulturních a duchovních autorit. A měly by mít velké pravomoci, vyplývající z pravidel mediální činnosti, etických zásad, lidských práv a také z výsledků vědeckých poznatků společenských nauk. Zdá se však, že moc zcela tržně liberálních – což neznamená svobodných – médií a mediálních pracovníků je mnohem větší, než se čekalo. Takřka se rovná moci politické. Nejsou zde však téměř žádné zodpovědnosti. A to je obrovský problém. Trh ovládl naši kulturu, spíše bazar, sekáč, zábavní pouť. Pokud média fungují jen na bázi tržního neoliberalismu, stává se to dalekosáhlým neštěstím. Ničí to jemná kulturní pletiva rychleji než genocida. Ani veřejnoprávní média nedělají to, co jim ukládá zákon. Byl jsem členem první nezávislé televizní rady. Politické tlaky byly obrovské a rada přestala být nezávislá. Její členové byli vybráni podle partajních pravidel, a nikoli podle celospolečenských požadavků a kritérií. Proto nemohu vidět nějaké vítězství v existenci dvaceti stejně blbých komerčních stanic.

Vlastníci komerčních stanic (nejen televizních) často zdůrazňují, že média jsou tu pro zábavu a že vkus nediktují programoví ředitelé, nýbrž samotní diváci a posluchači. Co si myslíte o tomto argumentu?

Tak argumentoval velký mystifikátor a velmistr mediální manipulace, bývalý ředitel Novy Vladimír Železný. Jako by média, především pak veřejnoprávní, měla v první řadě dbát na to, co chtějí jejich konzumenti. To je od základu špatný předpoklad. Žáci přece nechťejí chodit do školy, máme ji proto zakázat? Studenti nechťejí dělat zkoušky, máme jim je dávat zadarmo? Vojáci chtějí ležet na kavalcích s krásnými dámami a popíjet pivo. Máme proto zrušit vojenské řady, povinná cvičení, těžké bojové přípravy? Policajti chtějí pokuty nasypat do vlastních kapes, to je máme nechat? My lidé potřebujeme řád, který musíme dodržovat, nevyhnutelné je odříkání, nezbytná jsou nepohodlná a náročná, ale spravedlivá pravidla a požadavky. To naopak svědčí našemu růstu a prospívá mravům. Je nám tak mnohem lépe. My lidé nemůžeme vždy dostat to, co vyžadujeme. Mnohem spíše potřebujeme dobré autority, které by nám pomohly v úsilí najít to, co nám prospívá.

Autoritou dnešního světa je ale právě televize Nova...

To je učebnicová pseudoautorita. Napadá mne k tomu dobrý příklad. Když se chtěli ve staré Číně zbavit následníka trůnu, tak mu dali všechno, co žádal, a on ve dvaceti letech zemřel na cirhózu jater, srdeční selhání a naprostou nepoužitelnost pro cokoli. Protože neuměl říci ano a ne, neuměl se omezovat a ničemu pořádně nerozuměl, natož pak sobě. Pak zemřel takzvaným přirozeným způsobem, ale ve skutečnosti šlo o dokonalou duchovní vraždu. Nabídka dnešních médií hledá nikoli naše zájmy, ale naše peníze. Člověk nějaký rytmus a řád zkrátka potřebuje, ale média, která nabízejí jen to, co údajně chceme, nabízejí nebezpečné zboží.

Považujete nějaké konkrétní psychoterapeutické školy za nebezpečné? Třeba pro jejich zneužívání manipulativních technik.

Každá věc, která je účinná, může být také nebezpečná. Kafe člověka povzbudí, ale když je ho moc, spíše mu uškodí. I dobré a uznávané školy v sobě skrývají určitá nebezpečí. Například dlouhodobá individuální terapie vede k sobectví a jakési sociální bezohlednosti. Psychoterapie, která se zase zabývá jenom skupinovými problémy, vede oproti tomu zase k jisté podobě sektářství.

Dalším nebezpečím je, když se z psychoterapie stane náboženství, k čemuž často sama od sebe inklinuje, obzvláště když nemá pevné metodologické kořeny a stává se z ní druh šamanismu. Také je možno poštvat děti proti rodičům, jako je to vidět u scientologů, kteří jdou jen po penězích.

Mám osobní zkušenost s LSD a holotropním dýcháním a vím, jak je tímto způsobem otevřený člověk (drogou či jinou technikou) vystaven nejrůznějším manipulacím a nátlakům, kterým lehce podlehne. Pacient v psychoterapii je vždy v pozici toho slabšího, závislého a to může být z pozice terapeuta zneužito.

Řada těchto „škol“ sází na duchovní vyprahlost Čechů, kteří jsou na jedné straně údajně nejateističtějším národem na světě a na straně druhé jako by prahli po nějakém duchovním až esoterickém uspokojení. Není neuvěřitelné množství pseudošamanské a new age literatury a nejrozličnějších sebezdokonalujících krátkodobých kursů jen odpovědí na ztrátu duchovna z našich životů?

Veškeré poznání a vědění, a to duchovní zvláště, je potřeba rozvíjet postupně s důrazem na respekt k člověku a kulturním a duchovním tradicím. K tomu nezbytně potřebujeme příslušné a dobré instituce. Lepší je špatná škola než žádná. Aspoň něco se v ní naučíme. To se týká i věcí spirituálních. Každý dnes spílá církvím, ale zapomíná, že církve dávají jistoty a mantinely a ukazují, jak rozvíjet duchovní dimenze v člověku tak, aby byly žitelné, aby v nich člověk mohl pobývat a neohrožoval okolí ani sebe. Můžeme se bavit o tom, zda to církve dělají dobře nebo špatně, ale jedno je jisté, že to dělat mají a bez nich se ztrácíme a bloudíme. Podobně jako když se člověk naučí jezdit autem, tak to nestačí. Potřebuje ještě vnější jízdni pravidla, servis atp. Jinak zabije sebe nebo někoho jiného. Sám si také nevystačí s údržbou. Faktem je, že právě církevní instituce u nás v mnohém zaostaly za dobou a tak vytvořily prostor pro falešné proroky, kterých je najednou všude plno. Psychoterapie se nemůže stát novým náboženstvím, protože nemá ani boha, ani nauku o něm. Může však nechtěně podporovat sociální i duchovní utopie.

Co byste doporučil člověku, který by rád absolvoval psychoterapeutický výcvik a neumí si v dnešní nabídce vybrat? Zvláště v situaci, kdy mnohé krátkodobé kursy slibují nejen vyléčení, ale takřka osvícení...

Lidé by měli být vedeni k jakési rozumnosti, která napovídá, že pokud chci něčeho velkého dosáhnout, potřebuji k tomu mnoho námahy i času. Pokud se lidé chtějí bleskově zbavit potíží nebo rychle zmoudřet, měli by vědět, že to prostě nejde, a kdokoliv jim to slibuje, je podvodník. V těchto případech jde o instantní terapie, které se zdají být laciné, ale člověk zjistí, že v konečném efektu jsou vlastně nejdražší ze všech.

V České republice dnes existuje Psychoterapeutická společnost, jež zaštiťuje psychoterapeuty u nás, akredituje psychoterapeutické vzdělávací systémy a ukazuje, které z psychoterapií jsou zcela v pořádku, které musejí ještě něco dohnat a které tam vůbec nepatří. Případný klient by si tedy měl vybrat akreditovanou psychoterapii a terapeuta, který má glejt k výkonu svého povolání. Na stránkách České psychoterapeutické společnosti Lékařské společnosti Jana E. Purkyně získá informace. Jinam než za touto společností garantovaným psychoterapeutem bych nikoho neposlal ani sám nešel.

Dá se určit nějaká psychopatologická diagnóza dneška? Je nějaká duševní porucha, která u vašich klientů převažuje?

Říká se tomu poruchy osobnosti. Jde o pacienty, kteří ztratili nebo si ani pořádně neosvojili vědomí lidských práv. Nechají sebou manipulovat a sami dělají ostatním totéž. Kulturní nedozrálost lidí je jednou z hlavních příčin poruch osobnosti. Jde třeba o obyčejná pravidla slušného chování, o dostatečnou péči o rozvoj dětí. V rodinách i v běžném sociálním životě chybí elementární slušnost a samozřejmosti, jako jsou ohledy, nápomocnost, ochota, úcta k starším a těm, co něco umějí a jsou vzdělaní, soucit, trpělivost, tolerance. Z toho pak plynou úzkostné nejistoty, deprese, poruchy prožívání, malá spokojenost a jen málo šťastný život. Ztratili živé vědomí tradic, jako by jim někdo podřezal kořeny, moc nevědí, odkud a kam kráčejí, kým vlastně jsou. Proto nejvíce současných diagnóz souvisí s poruchami osobnosti, s hraničními stavy. To už ale nejsou jen kategorie psychiatrické, nýbrž i kulturně-sociální.

PhDr. Jiří Růžička, Ph.D. (nar. 1946) se psychoterapii zabývá teoreticky i prakticky více než třicet let. Pracoval na psychiatrickém oddělení v Sadské a v léčebně Kosmonosy. Skupinovou i individuální formou léčil lidi s neurózou, psychózami, pacienty s psychosomatickými problémy, závislé, depresivní a ty s osobnostními poruchami. V současné době řídí Psychoterapeutickou a psychosomatickou kliniku a s docentem J. Skálou založil Pražskou vysokou školu psychosociálních studií, jejímž je rektorem. Vydal například knihu *Péče o duši v perspektivách psychoterapie* (2003), *Psychosomatický přístup k člověku* (2005).

Příbuzné články

ODPOVĚĎ NA NESVOBODU

Při příležitosti třicátého výročí vzniku Prohlášení Charty 77, podle kterého byla pojmenována občanská iniciativa výjimečná v moderních českých dějinách, přinášíme dialog s jedním z průrazných signatářů...

rozhovor
Lukáš Rychetský

#1/07
sdílet

VYVLASTNĚNÍ V ZÁJMU KAPITALISMU

O tom, proč a co se v České republice vyvlastňuje, o českém protestním hnutí a nebezpečí vysoké politiky jsme hovořili s ekologickým advokátem.

rozhovor
Lukáš Rychetský

#22/10
sdílet

HROMOSVODY NENÁVISTI

O rasově podbarvených protestech na severu Čech jsme hovořili s novinářem a aktivistou, který spolu s iniciativou Nenávist není řešení organizuje na Šluknovsku veřejné vyjádření ...

rozhovor
Lukáš Rychetský

#21/11
sdílet

literatura

výtvarné
umění

divadlo

film

hudba

esej

recenze
čísla

beletrie

báseň
čísla

společnost rozhovor

zahraničí

galerie

odpor

podpořte nás

o nás

kontakt

inzerce

mediální partneři / spřátelené instituce

